

Ermenistan-Azərbaycan, Dağlıq Qarabağ münaqişəsi haqqında həqiqətlərin dünya ictimaiyyətinə çatdırılması, Azərbaycanın ədalətli mövqeyinin müdafiə edilməsi

Azərbaycanla müharibə vəziyyətində olan Ermənistanın ən böyük problemlərinin yaşandığı sahələrdən biri də silahlı qüvvələrdir. Bu ölkədə yaşayan xaosun dərinləşməsi fonunda baş verənlərin Dağlıq Qarabağ münaqişəsinin gedişinə təsiri də düşmən ölkədə başlıca müzakirə predmetlərindən biridir.

Qeyd olunan xüsusda ermənilərin əsas narahatlığı həm də budur ki, Qarabağ konfliktini hərbi müstəvidə çözülməyi halda erməni ordusu Azərbaycanın hücumları ilə qısa müddətdə darmadağın olacaq.

Bütün bunlar fonunda erməni mediası yenidən diqqət orduda olan problemlərə yönəldir. Bildirilir ki, təminat sarıdan böyük çətinliklər yaşanan ordunu baxımsızlıq üzündən müxtəlif növ xəstəliklər bürüyüb. Yeri gəlmişkən qeyd edək ki, Ermənistan ordusunda hərbi qulluqçular arasında yoluxucu xəstəliklərin tüğyan etdiyi bir vaxtda növbəti hadisə baş verib. Belə ki, Ermənistan sosial şəbəkələrdə yayılan məlumatlara görə, Qafanda yerləşən hərbi hissələrdən birində xidmət edən hərbi qulluqçu İqor Sarkisyan koronavirusa yoluxduğu üçün təcili hospitala yerləşdirilib. Bir neçə gün əvvəl hərbi qulluqçunun koronavirusa yoluxduğuna dair xəbər verilməsinə baxmayaraq, bu onun valideynlərindən və ictimaiyyətdən gizlədilir. Hərbi qulluqçu təcrid edilərək karantinə alınıb. Onun ailə üzvləri ilə əlaqə saxlanılmasına da icazə verilmir. Ermənistan rəhbərliyi ölkədə bu xəstəliyin aşkar edilməyi və koronavirusla mübarizə aparmaqla bağlı açıqlamalar verməklə əhalini sakitləşdirməyə çalışır. Amma realıq tam fərqlidir.

Xatırladaq ki, rəsmi məlumatlara əsasən, Ermənistan koronavirusa yoluxmada şübhəli bilinən 36 nəfər xəstəxanaya yerləşdirilib. Bunların əksəriyyəti "Zvartnots" hava limanında, Baqrataşen keçid məntəqəsində qeydə alınıb. Meqri keçid məntəqəsində isə bir şübhəli aşkar edilib. Məsələ ilə bağlı "Jamnews" portalı yazır: "Cənub hissəsində İranla birbaşa sərhədi olan Ermənistan fevralın 23-dən etibarən bu ölkə ilə sərhədi iki həftəlik bağlayıb. İki ölkə arasında hava əlaqəsi də, tam bağlanmasa da, məhdudlaşdırılıb. Bu, Ermənistan üçün iqtisadi cəhətdən çox ağır qərardır, çünki bu ölkənin yalnız bir açıq sərhədi qalıb - Gürcüstanla. Bu-

nunla əlaqədar olaraq ölkənin baş naziri Nikol Paşinyan izahat verməli olub. O bildirib ki, qapalı sərhəd İranla yükdaşımalarına mane olmayacaq. Yükdaşımaları məhdudiyətsiz həyata keçiriləcək. Onun sözlərinə görə, iki həftə ərzində Ermənistan hökuməti İran hökuməti ilə sıx əlaqədə işləmək, bundan sonrakı addımları müəyyənləşdirmək üçün koronavirusun yayılmasının miqyası haqda məlumatları təhlil etmək niyyətindədir. Amma görünən budur ki, virus artıq ölkəyə ayaq açıb, hətta orduya belə sirayət edib. İndi bilinmir ki, nə qədər əsgərin, zabitin həyatı təhlükə altındadır".

Hələlik görünən budur ki, xəstəlik artıq erməni ordusuna da sirayət edib. Düşmən ordusunda gigiyenik vəziyyətin ağır olması fonunda yeni xəstəliyin burada hərbiçilər arasında daha sürətlə yayılması istisna olunmur. Xüsusilə Azərbaycanın işğal edilmiş ərazilərində yığılıb qaldığı Ermənistan silahlı qüvvələrinin hərbi hissələrində acınacaqlı vəziyyət, tibb xidmətinin yarıtmazlığı və tibbi ləvazimatların qıtlığı səbəbindən şəxsi heyət arasında geniş yayılmış yoluxucu xəstəliklər burada daha dəhşətli durumun yaranacağını istisna etmir. Hətta bu günlərdə şəxsi heyət arasında kəskin respirator xəstəliklərin artması ilə əlaqədar bir taborda karantin elan edilib. Otuzdan çox əsgər su çiyəyinə tutulduğundan hərbi hospitala yerləşdirilib, alayın iki hərbi qulluqçusu isə sətəlcəm diaqnozu ilə İrəvan hərbi hospitalına göndərilib. Araşdırma nəticəsində məlum olub ki, suçiyəyi xəstəliyinə tutulan əsgərlərin əksəriyyəti hərbi xidmətdə yeni çağırılanlardır. Yoluxucu xəstəliklərin yayılmasının qarşısını almaq üçün hərbi hissənin ehtiyat bölmələrinin bölük və taqım komandirləri ilə profilaktik tədbirlər mövzusunda məşğələlər keçirilsə də, nəticə yoxdur. Erməni mediası yazır ki, orduda yalnız az sayda hərbiçiyə diqqət yetirilir ki, onlar da vəzifəli şəxslərə bağlı olanlardır. Hərbi blok-

Ermenistan ordusunda dağılma - yoluxucu xəstəliklər, ayrışeçkilik, qətl və intiharlar..

qer Arşak Zakaryan yazır ki, onlardan biri elə Paşinyanın oğludur və o, hərbi xidmət zamanı cəngüdənlərlə gəzir. Aşot Paşinyanın təhlükəsizliyini isə Dövlət Mühafizə Xidməti təmin edir. Məlumatla görə, konkret olaraq Aşot Paşinyanın təhlükəsizliyini təmin edənlər Qarabağ sakinləridir. O da vurğulanır ki, Aşot Paşinyanın da xidməti avtomobili var. "Toyota Land Cruiser Prado" markalı avtomobil 2013-cü il istehsalıdır. Avtomobilin bazar qiyməti isə 35 min dollardır. Xatırladaq ki, bundan əvvəl "Antifeyk" xəbər agentliyi də Aşot Paşinyanın qanunda nəzərdə tutulandan daha çox məzuniyyətdə olduğunu bildirib. Məhz belə yanaşma fonunda Paşinyanın da ordudakı problemləri həll etməsi mümkünsüz sayılır. Əksinə, yaranmış durumda erməni ordusunda baxımsızlıq üzündən xəstəliklərin tüğyan edəcəyi, bundan isə Aşot Paşinyan kimi azsaylı tapşırılmış əsgərlərin qoruna biləcəyi vurğulanır. İndilikdə Dağlıq Qarabağda yerləşən Ermənistan ordusunun hərbiçiləri arasında yoluxucu xəstəliklər tüğyan edir.

Karantin tədbirlərinin görülməsinə baxmayaraq, hərbi qulluqçuların əksəriyyətinin səhhətində ciddi problemlər qeydə alınır. Ermənistan Silahlı Qüvvələrinin polkovnik-leytenantı Albert Hovannisyan bu xüsusda bildirir: "Biz xidmət etdiyimiz dövrdə, Manvel Qriqoryanın dövründə dinc vaxtda ölənlər bugünkündən daha az olub, çünki sahib və

usta yoxdur. Hazırda orduda nəzarət olduqca pisdır. Bu səbəbdən xəstəliklərin yayılması, dinc vaxtda əsgər itkilərinin olması qaçılmazdır. David Tonoyanın Ermənistan Müdafiə Nazirliyinə rəhbərlik etdiyi dövrdə hərbi hissələrdə qeyri-döyüş şəraitində ölənlər əsgərlərin sayında durmadan artır".

Çağırışçılarla bağlı problem də erməni ordusunun əsas çətinliklərindən biridir. Erməni ekspert Qayane Hovannisyan bu xüsusda qeyd edir: "Son illərin müşahidələri göstərir ki, hərbi xidmətə çağırışçılarda 60 faizinin sağlamlığında müxtəlif problemlər olur. Bunlar ən çox ürək-damar xəstəlikləri, bel-onurğa, göz zəifliyi, alleqriya, sinir xəstəlikləri və sair olur. Bu xəstələrin əksəriyyəti müalicə olunmadan hərbi xidmətə göndərilir. Təbii ki, hərbi xidmət zamanı onlar yararsız olur, tələbləri yerinə yetirə bilmir. Ordunun bu problemi hələ də davam edir. Daha bir problem odur ki, orduda xəstələnən əsgər və zabitlər müalicə olunmaq imkanından məhrumdur. Hərbi xəstəxanaların yoxluğu və kədr çatışmazlığı ucbatından xəstələnən əsgər və zabitlərə müalicə olunmaq üçün xəstəxanaya getməyə icazə verilmir".

Bundan başqa məlumdur ki, intizamsızlıq da düşmən ordusunun başlıca problemlərindən biri olaraq qalır. Ermənistan ordusunda əsgərlərin bir-birini odlu silahla qətlə yetirməsi halları tez-tez baş verir. Bütün bunlar xalqdan gizlədilir, ölənlər

rin və intihar edənlərin sayı barədə dəqiq məlumat verilmir. Xüsusilə də Ermənistan Müdafiə Nazirliyi əsgərlər arasında baş vermiş silah qarşıdurmanı qəza hadisəsi kimi təqdim etməyə çalışır. Həmçinin əsgərlərdən birinin digərinə atəş açması nəticəsində baş verən ölüm və ağır yaralanma hallarını örtbas etməyə çalışan Ermənistanın Müdafiə Nazirliyi bütün bunların, əsgər ölümünün guya atəşkəsin pozulması nəticəsində baş verdiyi barədə məlumat yayırdı. Bütün bunlar Ermənistan ordusundakı intizamsızlıq və özbaşınalıqdan xəbər verir. Eyni zamanda, bunun kökündə işğalçı ölkənin ordusunda əsgər-komandir inamsızlığı, etimadsızlığı və nizamnamədənkenar halların baş verməsi, əsgərlərin yüksək rütbəli zabitlər tərəfindən qul kimi işlədilməsi dayanır. Ona görə də Ermənistan yerli əhali övladlarını kütləvi surətdə hərbi xidmətdən yayındırmağa çalışır. Valideynlər tərəfindən daxil olan şikayətlərin əksəriyyətini komandirlərin sırayı heyət üzərində zorakılıq hallarının olması, əsgərlərin açıldılması və döyülməsi faktları təşkil edir. Bu səbəbdən də valideynlər bütün vasitələrlə övladlarını hərbi xidmətdən yayındırır, müxtəlif bəhanələrlə ölkədən çıxarırlar. Statistik məlumatlar da təsdiqləyir ki, son illər ölkəni tərk edənlər arasında gənclər çoxluq təşkil edir. Onların əksəriyyəti hərbi xidmətdən açıq şəkildə imtina

edir. Erməni mediasında yer alan məlumatlara görə, 2004-cü ildən başlayaraq, demək olar ki, hər il Ermənistan çağırış zamanı hərbi hissələrin çağırışçılarla tam şəkildə komplektləşdirilməməsi ciddi problem olaraq ortaya çıxır.

Nəticə etibarilə hərbi xidmətdən tərxis olunanların evlərinə buraxılması bəzi hallarda aylarla ləngiyir. Bununla da daha çox döyüş bölgəsində yerləşən hərbi hissələrdə xidmət edən əsgərlər üzleşir. Məhz Azərbaycanla dövlət sərhədində və işğal olunmuş Azərbaycan ərazilərində yerləşən hərbi hissələrdə bu boşluğu doldurmaq üçün Ermənistanın hərbi rəhbərliyi və separatçı rejim mülki əhalinin "xidmətindən" istifadə etməyə çalışır. Bu məqsədlə yerli əhali müqavilə əsasında xidmətə cəlb olunur. Amma bu da nəticə vermir. Digər tərəfdən, acınacaqlı vəziyyətdə qulluq etmək istəməyən əsgərlər hərbi hissələri tərk edir. Məcburi hərbi xidmətdən yayınmaya görə müxtəlif illərdə minlərlə əsgərə cinayət işinin açılması da bunun real təsdiqidir. Təbii ki, belə bir ordu ilə düşmənün işğal siyasətini davam etdirməsi müşkül məsələdir.

Tahir TAĞIYEV
Yazı Azərbaycan Respublikasının Prezidenti yanında Kütləvi İnformasiya Vasitələrinin İnkişafına Dövlət Dəstəyi Fondunun maliyyə dəstəyi ilə çap olunur.